

29.4.2013

Helsingin kaupungin rakennusvirastolle

Luonnos ulkotarjoiluun käytettävien katuterassien ohjeistuksesta Helsingissä vuonna 2014

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Matkailu- ja ravintolapalvelujen merkityksestä

Helsinki on saanut kansainvälisissä lehdissä kasvavaa mainetta hienona matkailukaupunkina. Helsingin kansainvälinen ilmapiiri ja toimivat palvelut ovat syntyneet yritysten ja Helsingin kaupungin vuosikymmeniä kestäneen kehittämistyön seurauksena. Helsingin kaupunki on sallinut erilaisten palvelujen ja myös ravintolapalvelujen näkyä katukuvassa ja tulla helposti ihmisten käytettäväksi.

Ruokailu ravintoloissa on kaksinkertaistunut 80-luvun puolivälin jälkeen ja majoitus- ja ravitsemisalan työpaikkojen määrä on noussut yli 30 % EU-jäsenyyden aikana. Majoitus- ja ravintola-ala työllistää paljon nuoria: noin 30 % työpaikoista täyttävät nuoret työntekijät. Matkailu- ja ravintola-alan kasvulle on Helsingissä edelleen poikkeuksellisen hyvät edellytykset.

Helsingin kaupungin matkailustrategian tavoitteena on, että Helsinki on yksi kilpailukykyisimmistä kaupungeista maailman matkailumarkkinoilla ja että Helsinki on Suomen tärkein matkailukohde ja matkailulla on vahva painoarvo Helsingin seudun taloudessa ja elinkeinoelämässä. Tavoite on vaativa, mutta saavutettavissa. MaRa katsoo, että matkailun merkitys on otettava huomioon ulkotarjoilualueita koskevia ehtoja ja ohjeita uudistettaessa.

Mahdollisuus hyödyntää ulkoalueita tarjoiluun

MaRa pitää hyvänä ohjeluonnoksen lähtökohtaa, jonka mukaan kahviloilla ja ravintoloilla on mahdollisuus käyttää liiketilansa edustaa ulkotarjoiluun. Hyvin hoidetut ravintolaterassit ovat parantaneet Helsingin kaupunkikuvaa ja niillä on tärkeä merkitys Helsingin maineelle kiinnostavana matkailukaupunkina.

Vuokra-ajan jakaminen kesä- ja talvikausiin on perusteltu muutos, koska pääosa yrityksestä haluaa käyttää ulkotarjoilualueita vain kesäisin. Tämä helpottaa myös sopimusten tekemistä, koska talviterassien ylläpitoon liittyy ehtoja, joita kesäksi ei tarvitse sopia. On myös hyvä, että terassi voi olla erikokoinen talvi- ja kesäkausina.

MaRa pitää hyvänä peruseriaatetta, jonka mukaan terassit toteutetaan mahdollisimman kevein rakentein ja kaupunkikuvaan soveltuvien kalustein. Hallinnollisen taakan vähentämiseksi on hyvä, että ohjeen mukaisen terassin toteuttamiseen ei tarvita erillistä rakennus- tai toimenpidelupaa. Vielä parempaan tilanteeseen päästäisiin, jos rakennusvalvonta pystyisi antamaan ohjeen, jonka mukaan voisi tarvittaessa rakentaa esimerkiksi kevyen korokkeen ilman toimenpidelupaa.

On myös hyvä, että ohje ei koske sisätilan kaltaisia katettuja tai lasitettuja terassialueita. Moni yritys haluaa perustaa tasokkaamman katetun terassin, mutta on perusteltua, että näiden perustamisesta sovitaan kaupungin kanssa tapauskohtaisesti. Katetun terassin perustaminen on suuri investointi ja ennen siihen ryhtymistä on pystyttävä arvioimaan tarkkaan millaisilla toimintaedellytyksillä ravintolatoimintaa voidaan harjoittaa. Sisätilan kaltaiset katetut terassit perustetaan ruokatarjoilua varten ja niiden äänieristys on selvästi tavanomaista terassia parempi. Siksi on perusteltua, että ohjeet ehdot eivät koske tällaisia terasseja.

Terassien mitoitus ja esteettömyys

Mitoituksessa on mainittu vanha sääntö, jonka mukaan puolet jalkakäytävän vapaasta leveydestä on oltava vapaana. Lisäksi todetaan, että vapaan kulkuväylän leveyden tulee kuitenkin aina olla vähintään 150 cm. Nykyisin vapaan kulkuväylän leveys on vähintään 130 cm, joten uusi ohje kiristäisi tilannetta joissakin tapauksissa melkoisesti. Helsingin keskustassa on runsaasti alueita, joiden jalkakäytävien leveys on alle 300 cm. Esimerkiksi Bulevardilla ja Uudenmaan kadulla uusi määräys johtaisi ulkotarjoilualueiden selvään pientymiseen. MaRa vastustaa 150 cm sääntöä, koska vanha 130 cm:n sääntö mahdollistaa esimerkiksi kahden pyörätuolin tai kaksosrattaiden ohituksen ja on esteettömyyden kannalta riittävä.

MaRan pitää asuinkiinteistöjen lähellä olevien terassien aukioloaikojen rajoittamista kello 07.00 – 22.00 välille liian tiukkana. Aukioloaikojen rajoittaminen häiritsee erityisesti ruokaterassien toimintaa, koska kesäisin asiakkaat ja erityisesti turistit tulevat ruokailemaan usein kello 21.00 jälkeen. Siksi aukiolon rajoittaminen kello 07.00 - 23.00 välille on parempi ratkaisu. Tässäkin tapauksessa on jätettävä tilaa tapauskohtaiselle harkinnalle ja edellytettävä sitä, että kyse on todella läheisyydessä olevasta asuinkiinteistöstä. Nykyisin on joissakin tapauksissa rajoitettu puistomaisella alueella olevan terassin aukioloaika, vaikka meluhaitan aiheuttavat aluetta muuten vapaa-ajan viettoon käyttävät usein alaikäiset kaupunkilaiset.

Kalusteet, varusteet ja rakenteet

MaRa pitää kalusteita, varusteita ja rakenteita koskevaa sääntelyä perusteltuna. On hyvä, että terassille voi tarvittaessa perustaa pienen tarjoilupisteen ilman toimenpidelupaa. Ohjeeseen liittyy kuitenkin yllättävä määräys: päivänvarjojen ja markiisien tulee olla yksivärisiä, eikä niissä saa olla mainoksia. Nykyisin ravintoloilla on käytössään tyylikkäitä päivänvarjoja ja markiiseja, joissa on myytävien tuotteiden tuotemerkkejä. Uuden ohjeen johdosta suuri osa päivänvarjoista ja markiiseista on vaihdettava, mikä synnyttää kesällä 2014 merkittävän kustannuksen Helsingin ravintoloille. MaRa ehdottaa, että mainoskielion sijaan todetaan, että päivänvarjoissa, markiiseissa ja kaiteissa sallitaan tuotemerkit, joita saa lain mukaan ravintoloissa mainostaa. Mainostelineiden, kylttien ja kaiteeseen kiinnitettävien irrallisten banderollien käyttöä voidaan rajoittaa. Ruokalista, hinnasto ja aukioloaikatiedot on voitava ilmoittaa ilmoitustelineessä tai esimerkiksi kaiteeseen kiinnitettynä, kuten ohjeluonnoksessa todetaan.

Tässä asiassa on otettava huomioon myös yritysten välinen yhdenvertaisuus, koska muualla kuin kaupungin maalla toimivat ulkotarjoilualueet voivat käyttää jatkossakin nykyisiä markiiseja ja päivänvarjoja sekä mainostaa mietoja alkoholijuomia alkoholilain mukaisesti. Hallitus päätyi äskettäin alkoholijuomien mainontaa koskevassa sääntelyssä siihen, että ravintoloiden toimintaedellytyksiä ei juurikaan rajoiteta. Ei ole tarpeellista, että Helsingin kaupunki ottaa käyttöön tuoretta lainsäädäntöä tiukemman käytännön.

Järjestys ja ylläpito

Velvoite pitää terassit siisteinä ja hyvässä järjestyksessä on kaupunkikuvan ja matkailun kannalta hyvä. Myös velvoite tehdä talviterasseilla lumityöt on perusteltu, koska talviterassien rakenteet ovat usein sellaisia, että yrittäjät haluavat tehdä kunnossapitotyöt itse välttääkseen rakenteille aiheutuvia vahinkoja. On hyvä, että akustinen musiikki sallitaan, jos siitä ei aiheudu ympäristölle häiriötä. Anniskelualueen rajaaminen pääosin muuten kuin aitaamalla on onnistunut Helsingissä hyvin ja tätä käytäntöä kannattaa jatkaa.

Kartta ja hinnasto

Ohjeluonnoksessa olevat esimerkkikuvat ja luvanhakijan muistilista ovat havainnollisia ja helpottavat luvan hakemista. Ohje on muutenkin selkeästi laadittu ja ymmärrettävä.

Uudessa ohjeessa erotetaan kävelykeskusta ulkotarjoilun 1. vyöhykkeeksi. Tarkoituksena on määrittää tälle alueella korkeampi vuokrataso kuin muille Helsingin kaupungin alueille. Kävelykeskusta on Helsingin matkailun kannalta tärkein alue. On mahdollista, että vuokrataso tällä alueella on korkeampi kuin kauempana keskustasta olevilla alueilla. On myös perusteltua, että vuokran määrään vaikuttaa se kuinka suuri osa vuodesta terassia käytetään. MaRa pitää myös hyvänä ajatuksena, että välittömästi liiketilan edessä olevaa 80 cm:n levyistä aluetta saa käyttää ulkotarjoiluun korvauksetta.

Vuokratasoa määritettäessä on otettava huomioon yritysten maksukyky ja se, että ravintoloiden kustannusrakenne on viime vuosina tiukentunut merkittävästi.

Helsingin kaupunki on selvittänyt ulkotarjoilualueiden vuokrausta muualla Euroopassa. On muistettava, että suora hintavertailu johtaa suomalaisten ravintoloiden kannalta kestämättömään tilanteeseen. Suomalainen alkoholi- ja veropolitiikka on suosinut matkustajatuontia ja Virosta tuodun alkoholin nauttimista julkisilla paikoilla ilman rajoituksia. Monet Helsingin kauneimmista puistoista ovat muuttuneet epäviihtyisiksi häiritsevän julkijuopottelun ja siitä aiheutuvan ympäristön likaisuuden vuoksi. Jos ravintolaterassien toimintaehtoja kiristetään, myös Helsingin kaupunki vahvistaa tätä kaupunkilaisten viihtyvyyden ja matkailun kannalta ikävää kehitystä.

Hintavertailuja tehtäessä kannattaa muistaa ainakin seuraavat asiat:

- Suomen olutvero on EU:n ylivoimaisesti kirein ja katteet erityisesti alkoholijuomissa ovat eurooppalaisittain vertaillen pieniä
- Eurostatin vertailun mukaan ravintoloiden työvoimakustannukset ovat Ruotsin jälkeen Euroopan korkeimmat
- myös raaka-aineiden hintataso ja vuokrat ovat eurooppalaisittain mitalisijoilla
- käyttökatevertailussa Suomen ravintolat putoavat Euroopan häntäpäähän

Vuosi 2012 oli ravintoloille erittäin vaikea. Kustannukset nousivat voimakkaasti, eivätkä ravintolat pystyneet siirtämään kustannusten nousua hintoihin, koska myös kuluttajien ostovoima heikkeni samaan aikaan. Ravintola-alan yrittäjien arvioiden mukaan suhdanneodotukset ja kannattavuus heikkenevät vuonna 2013. (liitteet 1 – 3)

Yhteenveto

Ulkotarjoiluun käytettäviä katuterasseja koskeva ohjeistus on selkeä ja lähtökohdiltaan hyväksyttävä. MaRa katsoo, että Helsingin kaupungin ei ole syytä toteuttaa ohjeessa

mainittua mainoskieltoa. Kulkuväylien leveys on parempi säilyttää ennallaan ja sallia asuinkiinteistöjen lähellä olevien terassin aukioloaika kello 07.00 – 23.00 väliseksi ajaksi. Ulkotarjoilualueiden vuokraa määritettäessä on otettava huomioon suomalaisten ravintoloiden kustannuskehitys ja heikko kannattavuus.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu- ja ravintola-alan elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä ja kuntoutumiskeskuksia, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluja tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 400 jäsentä, joilla on 6000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 60 000 henkilöä. Jäsenyritysten liikevaihto on yli 5,5 miljardia euroa.